

A project coordinated by

Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme of the European Union (2014-2020)

Ghid pentru facilitatori

Informații și sprijin pentru accesarea serviciilor de suport pentru victimele violenței pe bază de gen (VBG)

SWIM - Safe Women in Migration. Sprijinirea victimelor VBG femei migrante sau solicitante de azil

1. Introducere

Acest ghid a fost dezvoltat ca parte a proiectului SWIM - Safe Women In Migration pentru profesioniștii ce au responsabilitatea de a desfășura întâlniri de lucru pentru creșterea gradului de conștientizare a femeilor migrante. Scopul întâlnirilor de lucru este de a oferi informații cu privire la drepturile și modurile de protejare a femeilor ce pot fi în risc de a deveni victime ale violenței pe bază de gen.

Crearea ghidului a fost coordonată de Crucea Roșie din Marea Britanie cu sprijinul femeilor din rețeaua VOICES din cadrul programului AVAIL desfășurat de aceeași organizație cu fonduri de la Comisia Europeană. O rețea de experți cu experiență în sistemul de azil din Regatul Unit al Marii Britanii, ambasadori VOICES sunt dornici să își împărtășească opiniile și cunoștințele pentru a schimba păreri, politici și practici.

Proiectul SWIM este co-finanțat de către Comisia Europeană și este implementat în 5 țări europene (Italia, Franța, Marea Britanie, Suedia și România) de un parteneriat format din Fundația L'Albero della Vita, Fundația ISMU, Terre d'Asile din Franța, Crucea Roșie Italiană, Crucea Roșie din Marea Britanie, Asociația Alternative Sociale și Crucea Roșie Suedeză.

2. Principii

- Confidențialitate – tot ceea ce va fi împărtășit pe durata sesiunii sunt informații confidențiale pentru toate persoanele din încăperea.
- Nu faceți rău – nu creați așteptări; informațiile oferite trebuie să contribuie la siguranță sau să ofere opinii personale. Întotdeauna faceți referire la proceduri locale de protecție și la agenții specializate de sprijin.
- Evitați orice informație ce poate duce la identificarea participanților ca victime sau potențiale victime ale violenței pe bază de gen sau rugați aceste persoane să împărtășească experiențele personale.
- Respect – violența bazată pe gen este un subiect de discuții sensibil și de multe ori tabu. Facilitatorii trebuie să respecte punctele de vedere diferite ale persoanelor participante iar în același timp să combată practicile neadecvate, dacă este cazul.
- Nu discriminați.
- Persoanele care au trăit situațiile discutate trebuie ascultate.

Atunci când este posibil sesiunea trebuie să fie facilitată sau co-facilitată de către o femeie cu experiență în domeniul refugiaților/migrației.

3. Pregătirea întâlnirii

- Cum operează rolurile de gen în acest context? Înțelegeți trecutul cultural al femeilor din grup.
- Verificați ultimele modificări ale legislației.
- Creați o listă a agențiilor locale de referință, inclusiv pentru sprijin juridic și servicii specializate.

4. Durata întâlnirilor

Ghidul a fost creat luând în calcul o durată maximă a întâlnirii de 6 ore și un număr de 25 de participanți.

Durata întâlnirii poate fi mai mică iar durata fiecărei sesiuni poate fi modificată de către facilitatori, luând în calcul numărul de participanți și istoricul lor precum și nevoia grupului de a se concentra și de a aprofunda anumite aspecte.

5. Accesibilitate

Facilitatorii trebuie să asigure, pe cât posibil, accesibilitatea și egalitatea accesului atât în planificarea cât și pe durata întâlnirilor.

Sunt de preferat locații cu facilități de îngrijire a copiilor la care se poate ajunge ușor. Verificați accesul fizic pentru persoanele cu probleme de mobilitate.

Asigurați-vă că se folosește un limbaj simplu pe durata întâlnirii (nu se utilizează un limbaj profesional sau jargoane) și că se folosesc metode diferite de lucru precum lucrul în grupuri mici, filme, activități de grup și prezentări. Niciodată nu forțați persoanele să participe dacă nu își doresc acest lucru.

Trebuie alocat timp la sfârșitul fiecărui subiect discutat pentru o sesiune de întrebări și răspunsuri.

6. Înaintea întâlnirii

- Asigurați-vă că spațiul de desfășurare este confortabil și permite păstrarea confidențialității.
- (Dacă este cazul) Pregătiți sistemul de rambursare a plăților pentru transportul participanților, facilitățile de îngrijire a copiilor.
- Pregătiți băuturi răcoritoare.
- Asigurați-vă de faptul că femeile au acces la sprijin și îndrumare după terminarea sesiunii în caz că vor să discute despre propria situație sau despre sentimente care au apărut ca urmare a întâlnirii.

7. Materiale necesare

- Hartie pentru flipchart, pixuri, lipici
- Semne de acord/ dezacord, semne 'S' și 'G'
- Laptop și proiector, boxe pentru filmele ce vor fi rulate
- Materiale tipărite – broșura SWIM și lista resurselor locale
- Studii de caz/ clipuri video (dacă este cazul)
- Ecusoane pentru nume

8. După întâlnire

Informați centrul local/coordonatorul serviciului/instituțiile relevante cu privire la anumite aspecte discutate pe durata întâlnirii pe care aceștia ar trebui să le știe (confidențialitatea trebuie asigurată în continuare cu excepția situației în care există riscuri mari legate de protecția persoanelor).

Cuprins

SESIUNEA 1 – Introducere

SESIUNEA 2 – **Cunoaște-ți drepturile** – Procesul de obținere a azilului. Confidențialitate. Accesul la sănătate. Dreptul la protecție

SESIUNEA 3 – **Obținerea ajutorului** – Serviciile privind violența domestică. Sprijin juridic. Raportarea către poliție. Servicii statutare

SESSION 4 – Încheiere

SESIUNEA 1 – Setarea scenei: explorarea presupunerilor și a stereotipurilor

Introducere

Facilitatorii întâmpină grupul și se prezintă.

Se va explica scopul întâlnirii și regulile de bază (confidențialitate, respectarea opiniilor celorlalte persoane, lipsa așteptării de împărtășire a informațiilor personale, aveți grijă de voi când discutați aspecte sensibile, pot fi făcute pauze dacă este necesar și se poate discuta cu coordonatorul serviciului după întâlnire dacă este nevoie).

Activitate: Activitate de “spargere a gheții” – Jocul numelor

Scop: De a învăța numele și o caracteristică a celorlalte persoane participante

Materiale: Etichete autoadezive și pixuri

Instrucțiuni: un joc de nume simplu și ușor: rugați fiecare participant să își spună numele și un adjectiv care îi caracterizează propria persoană și care începe cu aceeași literă a numelui. De exemplu „Numele meu este Aliyya și sunt artistică!”. Rugați fiecare participant să își scrie pe o etichetă numele și apoi să își lipească eticheta (ex. Artista Aliyya). Participanții pot folosi limba maternă pentru această activitate.

Activitate – Acord sau Dezacord

Plasați un semn pe care scrie „Acord” și unul pe care scrie „Dezacord” la capete diferite ale încăperii. Rugați participanții să se ridice în picioare. Citiți următoarele 5 afirmații pe rând și rugați participanții să se apropie de semnul care reflectă părerea lor. Întrebați câteva persoane la unele afirmații de ce au ales să stea lângă semnul respectiv.

1. Toate persoanele au șanse egale de a deveni victime al VBG.
2. Orice persoană este responsabilă în orice moment de situația în care se află.
3. Violul în cadrul căsniciei nu este la fel de grav ca violul unei persoane străine.
4. Oamenii ar trebui să iasă dintr-o relație abuzivă în orice situație.
5. Violența domestică este întotdeauna de natură fizică.

Dacă persoanele se mută toate odată, jucați rolul de avocat al diavolului și apălați la opiniile „populare” general valabile, rugând participanții să își exprime gândurile legate de acestea, de ex. „persoanele care poartă fuste scurte și se îmbată doresc să intre în bucluc”.

Dacă oamenii se poziționează la capetele opuse, încercați să obțineți de la aceștia aspectele cheie ale punctelor lor de vedere și să le arătați elementele care se completează reciproc, dacă este posibil. Încurajați discuțiile și implicarea tuturor participanților.

Activitate - Sex vs. gen

Oferiți fiecărui participant un cartonaș cu semnul „G” și unul cu „S”. Citiți cu voce tare afirmațiile de mai jos și rugați participanții să ridice semnul cu litera „G” atunci când consideră că afirmația este una legată de gen și cel cu litera „S” atunci când consideră că afirmație este legată de sex.

1. Femeile nasc copii; bărbații nu. (S)
2. Fetele mai mici sunt gentile; băieții sunt duri. (G)
3. În multe țări femeile primesc salarii mult mai mici decât bărbații. (G)
4. Femeile pot alăpta, bărbații nu. (S)
5. Femeile gătesc și păstrează locuința curată; bărbații discută cu pretenii despre politică. (G)
6. Femeile au menstruație; bărbații nu. (S)

SESIUNEA 2 – Cunoaște-ți drepturile

Pe durata procesului de obținere și după obținerea azilului (dacă se aplică grupului)

- Drepturi
- Unde pot fi găsite mai multe informații
- Obținerea de sprijin juridic

Sesiune de întrebări și răspunsuri – aplicații/informații practice

Confidențialitatea în organizații statutare și non-statutare

- Reguli cu privire la protejarea datelor
- Cum ar trebui împărtășite informațiile personale
- Sfaturi despre cum să deții controlul asupra informațiilor personale

Sesiune de întrebări și răspunsuri – aplicații/informații practice

Dreptul la sănătate

- Accesarea serviciilor
- Solicitarea unui medic femeie
- Dreptul la un interpret
- Sănătatea sexuală, contracepția și violența sexuală
- Clinici și sprijin pentru victimele MGF
- Unde poate fi obținut sprijin concret
- Servicii prenatale

Sesiune de întrebări și răspunsuri – aplicații/informații practice

Activitate - lucru pe grupe: Stând la masă, fiecare grup se va gândi timp de câteva minute la ceea ce împiedică o persoană să iasă dintr-o relație abuzivă/violentă (și de ce fel de sprijin ar avea nevoie?) Dacă un prieten, membru de familie și membru al comunității ar trece prin așa ceva, ce sfaturi i-ai da?

Oferiți o poveste fictivă fiecărui grup pentru a încuraja discuțiile/ depersonaliza (Anexa 1).
Discuții în plen – fiecare grup oferă 2 păreri ca feedback și le justifică .
Facilitatorii utilizează fișa de resurse pentru completări (Anexa 2).

Dreptul la protecție – legi naționale și sistemul de sprijin

- Violența fizică, comportamentul posesiv, hărțuirea și comportamentul coercitiv
- Abuzul tehnic
- Violența sexuală
- Căsătoriile forțate
- Traficul de persoane
- Infrațiunile bazate pe ură
- Drepturile persoanelor LGBT
- Unde poate fi obținut ajutor

Activitate – prezentarea roții de putere (anexa 3) în plen și discutarea acesteia în grupuri mici

Sesiune de întrebări și răspunsuri – informații/aplicații practice

SESIUNEA 3. Obținerea de ajutor

Servicii pentru victimele violenței domestice

- Serviciile specializate și ce oferă acestea.

Obținerea asistenței juridic

- Importanța calității asistenței juridice, când poate fi acesta accesată și lista celor ce pot oferi asistență juridică.

Sesiune de întrebări și răspunsuri – informații/aplicații practice

Raportarea

- Drepturile conform Directivei Uniunii Europene – la ce se pot aștepta
- Subliniați alegerea de a raporta sau nu poliției și posibilele rezultate
- Contactarea poliției în situații de urgență

Sesiune de întrebări și răspunsuri – informații/aplicații practice

Drepturi statutare – accesarea centrelor de adăpost și a serviciilor sociale

- Rolurile și atribuțiile serviciilor sociale
- Drepturile copiilor

- Abordarea fricii de a fi separat de copii și de deportare după dezvăluirile făcute autorităților

Sesiune de întrebări și răspunsuri – informații/aplicații practice

SESIUNEA 4 - Încheierea

Întrebați participanții dacă doresc să împărtășească anumite gânduri de pe perioada zilei. Răspundeți întrebărilor și solicitărilor finale.

Solicitați completarea formularelor de feedback

Încheiați întâlnirea cu o sesiune de 3 minute de mindfulness dacă este adecvat.

<https://www.youtube.com/watch?v=SEfs5TJZ6Nk>

Asigurați-vă că participanții au informații despre accesarea sprijinului necesar.

Oferiți materialele de curs și broșurile proiectului SWIM.

Anexa 1. Studii de caz și scenarii

1. Rosa locuiește cu soțul și cu cei trei copii ai lor. Ei s-au căsătorit în urmă cu cinci ani și la început totul era bine. Rosa lucrează ca menajeră și soțul ei are un loc de muncă în domeniul construcțiilor. Însă în ultimul an lucrurile s-au schimbat. Soțul Rosei o acuză des de faptul că este o femeie leneșă. El spune că a greșit căsătorindu-se cu ea și că regretă foarte mult acest lucru. El ia banii câștigați de ea și îi folosește pentru el iar Rosa nu are destui bani pentru a cumpăra mâncare familiei. Rosa este foarte supărată și tristă din cauza acestei situații însă nu știe ce să facă.

2. Aisha este o femeie tânără din Etiopia care locuiește cu mama și cu tatăl său. Familia are probleme financiare iar Aishei îi este greu să găsească un loc de muncă. Când Aisha întâlnește un bărbat din comunitatea lor etiopiană, părinții ei acceptă propunerea lui de a se căsători cu Aisha, considerând căsătoria ca fiind o posibilitate de a îmbunătăți situația financiară a familiei. Aisha ar obține un loc de muncă și ar deveni o femeie independentă însă nu se opune căsătoriei considerând că este singura posibilitate de a sprijini familia. Soțul ei devine violent la scurt timp după căsătorie și o bate în mod regulat. Părinții Aishei cunosc această situație însă consideră că este o problemă particulară ce nu trebuie raportată în comunitate.

3. Leila este din Iran și a solicitat azil împreună cu soțul ei în urmă cu 6 luni. Ea are un moment de slăbiciune și mărturisește unei femei lucrător că soțul ei a devenit foarte posesiv, că îi interzice să iasă din casă atunci când el este acasă și că acesta a devenit agresiv din punct de vedere verbal și uneori chiar și fizic. Leila este foarte îngrijorată de propria siguranță și bunăstare. Ea plânge foarte mult și are coșmaruri. Nu știe prea multe persoane în noua sa țară și se simte foarte izolată și lipsită de ajutor. I s-a spus că separarea de soț ar putea avea consecințe asupra cererii sale de obținere a azilului. Se simte prinsă la mijloc și devastată, neștiind ce să facă și de unde poate primi ajutor.

Anexa 2. Resurse

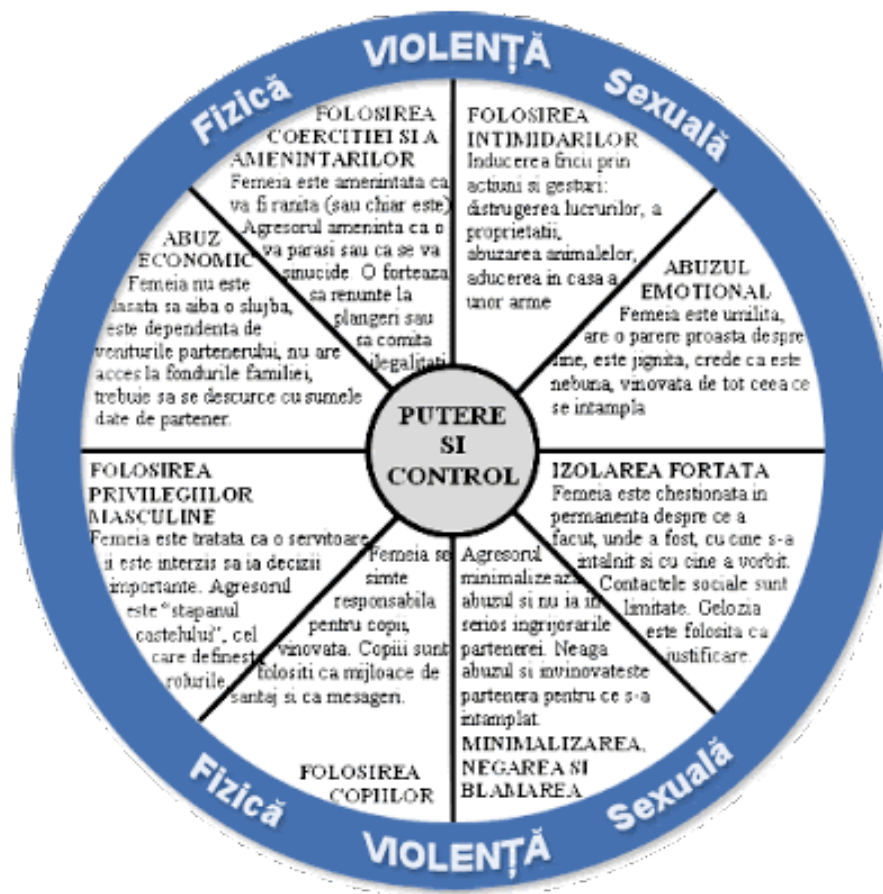
Bariere pentru a ieși dintr-o relație abuzivă pot fi:

- Rușinea;
- Stimă de sine scăzută;
- Amenințări din partea partenerului abuziv cu rănirea persoanei sau a copiilor;
- Intimidarea;
- Dependența financiară;
- Restricționarea libertății de mișcare;
- Izolarea;
- Lipsa cunoștințelor cu privire la ajutorul pe care îl pot primi;
- Starea de sănătate precară sau înrăutățită cu impact negativ asupra abilității de a lua decizii sau de a acționa;
- Iubirea față de agresor;
- Agresorul a promis că se va schimba;
- Prezența copiilor, care poate împiedica plecarea (de exemplu, în situația în care sunt puține locuri de refugiu în care mama poate fi cazată împreună cu un fiu adolescent);
- Pot avea un animal de companie (de asemenea sunt puține locuri de refugiu care acceptă astfel de situații iar violența împotriva animalelor este des întâlnită în relațiile cu violență domestică);
- Nu doresc să își părăsească locuința, prietenii, școala, locul de muncă, comunitatea etc.
- Nu au un alt loc în care să meargă;
- Consideră că abuzul este ceva normal sau acceptabil;
- Au mai încercat să plece odată;
- Nu au acces la documentele de identitate personală (de ex. pașapoarte, carnet de conducere etc.);
- Abuzatorul poate de asemenea să amenințe cu sinuciderea sau autoagresiunea ca formă de manipulare.
- Prezintă în mare risc de a fi ucisă în momentul separării;
- Pentru femeile ce nu au un statut legal, frica de a fi raportate autorităților și de a fi reținute/ deportate din țările UE;
- Frica de a fi separate de copil/copii și ca aceștia să nu fie luați în grija statului;
- Norme culturale fundamentale privind comportamentul „acceptabil”;
- Teama de a fi marginalizată de comunitatea mai largă – familia, prietenii, comunitatea religioasă;
- Dificultatea de a se exprima din cauza necunoașterii limbii;
- Lipsa cunoștințelor cu privire la legislație, drepturi și servicii ce pot fi accesate;
- Lipsa accesului la servicii ce răspund nevoilor lor (limbaj/ posibilitatea de a avea un interpret, sensibilitate și înțelegere culturală, înțelegerea statutului de imigrant și cum acest statut poate afecta opțiunile).
- Discriminarea din partea serviciilor de suport;
- Apartenența la o categorie de migranți care nu poate beneficia de servicii susținute din fonduri publice;

- Lipsa încrederii în autorități ca urmare a unor experiențe anterioare de interacțiune cu autorități corupte în alte țări;
- Amenințări din partea comunității mai largi;
- Sprijin deficitar din partea profesioniștilor;
- Teama de a nu fi crezut, încercarea anterioară eșuată de a primi ajutor specializat pe motiv că nu a fost crezută.

Anexa 3. Roata puterii

Alți parteneri europeni

 Croce Rossa Italiana	 BritishRedCross	 www.france-terre-asile.org	 FONDAZIONE ISMU INIZIATIVE E STUDI SULLA MULTICULTURITÀ	 ONG ALTERNATIVE SOCIALI Innovation. Development. Cooperation.	 SwedishRedCross
Italia Asociația Crucii Roșii Italiene	Marea Britanie Crucea Roșie Britanică	Franța Terre d'Asile Franța	Italia Fundația ISMU	Romania Asociația Alternative Sociale	Suedia Crucea Roșie Suedeză

Acest Ghid este finanțat prin Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene (2014-2020).

Conținutul acestui material reprezintă doar opiniile autorilor și aceștia sunt unici responsabili. Comisia Europeană nu își asumă nicio responsabilitate privind modul de utilizare al conținutului acestui material.